

det nu ogsaa er isærd med at udville sig i Forholdet mellem saa forskjellige Lande som England og Frankrig. I Virkeligheden skulde det dog synes muligt her at faae foretaget alvorlige Skridt. Der er, hvad vi ogsaa før have talt om, aabenbart megen god Villie netop hos de Naagjældende. Medens man ellers, ved mange af den Slags Indretninger finder den mest afgjorte Ulyst til Forandringer, er der aabenbart her netop Villighed tilstede til at faae foretaget Forandringer, om der end unegtelig tillige er meget store Vanskeligheder i Veien derfor. (Ordføreren: Hvorledes er Villigheden kommen tilsyne?) Hvis den ærede Ordfører ønsker Vidnesbyrd om denne Villighed, vil han kunne finde det i de ledende Mænds Udtalelser ved Københavns Universitet. Folk, som ellers udmærke sig ved at holde paa det Bestaaende, have offentlig udtalt de bestemteste Ordser om at faae udført det, hvortil jeg her siger, og saavidt jeg veed, har endog saa selve Konfistorium udtalt sig i den Retning, ligesom lignende Udtalelser foreligge for de to andre Landes Vedkommende. Jeg indrømmer imidlertid, at der er en uhyre Snidningsmodstand at overvinde, og jeg kan ganske vist ikke tænke mig, at man ved en simpel Forhandling skulde kunne komme til et Resultat, hvor man staar overfor disse selvstændige og med Nette selvstændige Indretninger. Den eneste Maade, hvorpaa man kan tænke sig foretaget praktiske Skridt i en nogenlunde overfuelig Fremtid, vil vistnok være den, at man benytter den samme Forhandlingsform, som vi have benyttet ved Møntforholdenes Ordning, nemlig Nedsettelsen af en Vælkommisssion af Mænd fra alle tre Lande. Det er, som sagt, den eneste praktiske Udvei, jeg kan gine, for at faae de nævnte Foranstaltninger kraftedig gennemførte. Jeg har ikke villet undlade atter her idag at bringe denne Sag i Erindring, saameget mindre som jeg er overbevist om, at der baade fra Regjeringens Side og fra det store Folkets Side her i Salen findes stor Samstemning for den.

Th. Nielsen: Det er ikke saa sjældent, at man fra visse Steder hører den Mening fremsætte, at her findes en politisk Retning, som kun vil give Understøttelse til fattige Folkehøjskolelever, Seminarister og for Lægevidenskabens Vedkommende, naar det gaar høit, til Kvafalvere. Det kan man for saa vidt tage sig temmelig let; thi i Virkeligheden kan Ingen, som nogenlunde følger Forhandlingerne her i Salen, for Alvor tro derpaa, saa enten man være Bedrager, naar man fremsætter Sligt, eller ogsaa maa man selv være bedragen; men det forekommer mig, at der i den høitærede Ministers Foredrag fremkom en meget stærk og afgjort Mistillid til, hvad Rigsdagen kunde ville i Fremtiden ligeover for Videnskab og Kunst, en saa stærk Mistillid, som der ikke efter min Mening er mindste Grund til; thi

fer man hen til, hvad den almindelige Valgret i den Tid, den havde Magten, har gjort lige overfor Universitetet i Marne 1849—66, da vi fik en Indstrækning i Grundloven, saa er det blevet indrømmet, at Alt, hvad der forlangtes og med Grund kunde forlanges, er blevet bevilget. Her er sagt bagved, at det ofte er fket med Modstand, men det skulde man dog ikke mene var urigtigt, at der var blevet reist Modstand, thi enhver Ting har vel godt af at faae en kritisk Belysning. Naar den ærede Minister saa stærkt gjorde gjældende, at det var en Selvfølge, at Folkehøjskolerne og Almuehøjskolerne fket ikke kunde eksistere uden den videnskabelige Højskole, saa er det Noget, der er erkjendt netop fra denne Forsamlings Side. Har man ikke her altid været villig til, naar der var en særlig udmærket Videnskabsmand, at støtte ham? Er det ikke endog fket, at man her har grebet Initiativet til at støtte den udmærkede Videnskabsmand, naar man i andre Regioner har forholdt sig mere kjølig lige overfor ham. Jeg føler mig iøvrigt forvisset om, at med den Danneelse og Oplysning, som Folket nu besidder, vil den Tid aldrig komme, da man vil negte de nødvendige Midler til Videnskab og Kunst. Deri maa jeg være enig med den ærede Ordfører, at den Dag, det fker, ere Danmarks Dage talte, og det vil derfor ikke fke. Naar man iøvrigt tror, at det Standpunkt, hvorpaa Befolkningen staar — og det er vel det, man tror, — ikke er høit nok til, at denne Tanke kan komme frem, saa hjælpe man os til, at Standpunktet kan blive noget høiere, — saa hjælpe man os til, at Oplysningen kan blive noget bedre i de lavere Klasser, at Folkehøjskoler kunne komme frem, thi derved naaer man dette Maal; det kan dog ikke negtes, at da vi have almindelig Valgret til det ene Thing, kommer det an paa at finde dygtige Repræsentanter for den almindelige Valgret. Derved vil jeg ikke have sagt, at man har Grund til at beklage sig over den almindelige Valgrets Repræsentanter, men der er dog dem, der mene det, og derfor er det, jeg siger, at man fra den anden Side skal hjælpe os med at gjøre Tilstanden bedre; men istedet derfor er man fra den anden Side ofte noget tilbageholdende, naar det gjælder om at hjælpe de Smaa op til en uafhængig Stilling og hjælpe dem op til høiere Oplysning. Det forekommer mig, at den høitagtede Minister tillagde Universitetet altformegen Bøgt med Hensyn til vor Frihed, naar han sagde: denne udmærkede Anstalt i Forbindelse med den militære Højskole skyldte vi vor Frihed. Det er dog for meget sagt. En af den almindelige Valgrets Forkæmpere, nemlig Orla Lehmann, har engang selv sagt: Naar vi have en saa fri Forfatning, som vi have, er det ikke, fordi man fra vor Side jo har frygtet derfor, men fordi der igjennem hele Europa gik en demokratisk Strømning, som Ingen kunde modstaa. Men det er noget ganske Andet end at sige,